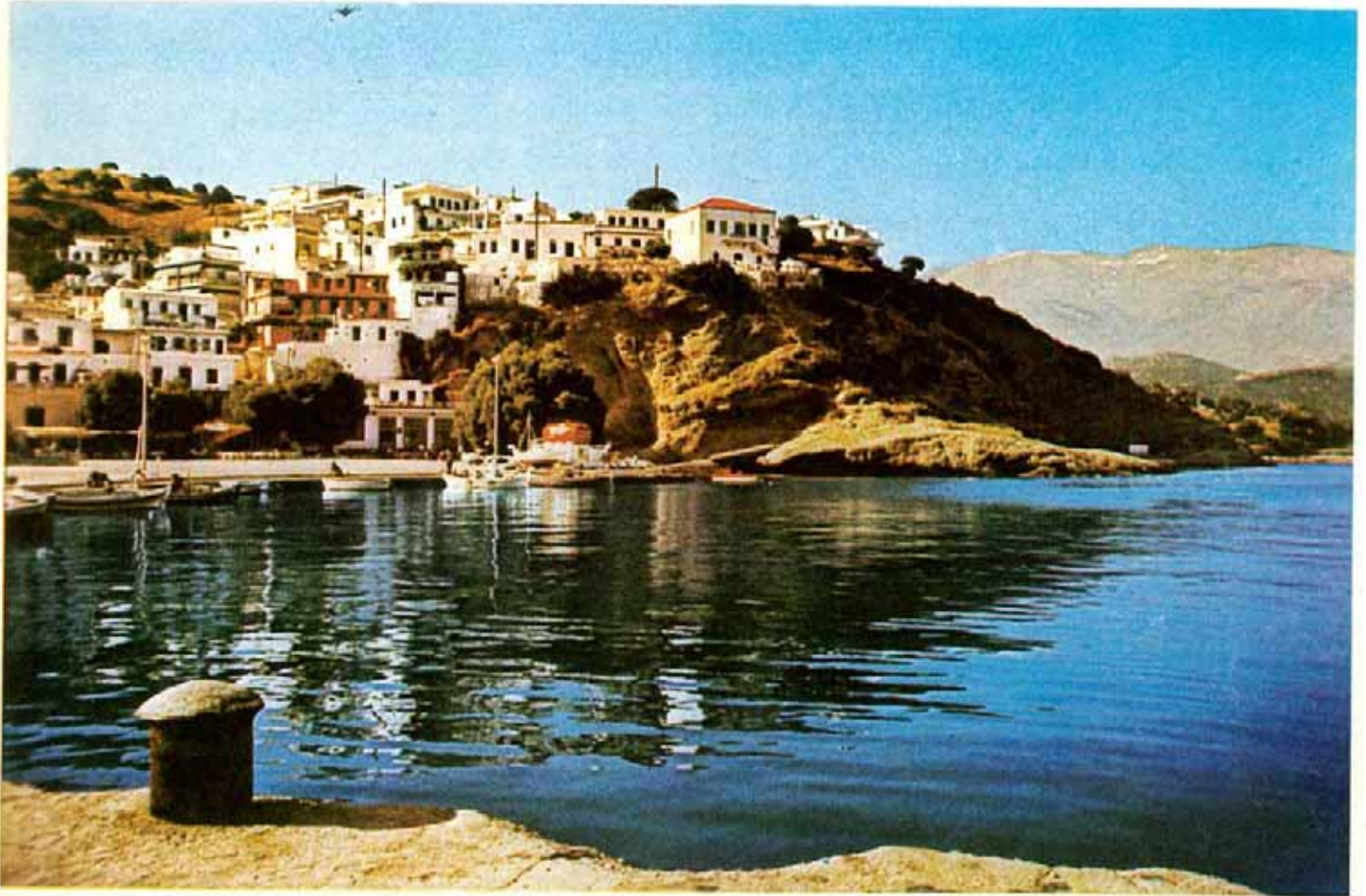

ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ

1^{ΟΝ} ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1980

ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ,, ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Α Γ Ι Α Γ Α Λ Η Ν Η

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ" ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΑΡ. ΤΕΥΧΟΥΣ 1 - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1980

<u>ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ</u>	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΣΕΛΙΔΑ
Τό Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου 'Αγία Γαλήνη:	Δύο λόγια για την έκδοσή μας	1
Κων/νος Λυνοξυλάκης-Πρόεδρος	'Ιστορικές παραδόσεις	2
Σοφία Σπανουδάκη-'Αντ/δρος	'Από τρίς έκδηλώσεις	
'Εμμ. Μπαντινάκης-Γ. Γραμματ.	του Συλλόγου μας	6
Γεώργιος Νικηφοράκης-Ταμίας	Τό χρονικό τής μικρής	
Τόλης Τσακίρης-Είδ. Γραμματ.	μας χώρας	7
Μιχαήλ Γιασαφάκης -Μέλος		
'Ελένη Μπαντινάκη "	Λογοτεχνία και ζωή	
Μύρων Ρυακιωτάκης "	- Μέ τά φτερά του Πήγασου	12
'Εμμ. Σαββάκης "	- 'Ηθογραφικά :	
	Χρονιάρες μέρες	13
<u>ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ</u>	Τό Σταυρόλεξό μας	16
Κων/νος Λυνοξυλάκης		

'Ακαδημίας 74

ΑΘΗΝΑΙ

τηλ. 3631135

6448598

ΣΥΝΕΡΓΑΣΘΗΚΑΝ Σ'ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ

ΕΚΔΟΣΗ ΟΙ :

Ευάγγελος Βογιατζάκης

Φρόσω Βογιατζάκη

'Ιωάννης Γ. Μηνιαδάκης

Τό έξωφύλλο φιλοτεχνήθηκε από τον Γιάννη Ν. Παπαδάκη

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ

Άγαπητοί φίλοι,

Είναι αλήθεια πώς ή άμεση επικοινωνία μεταξύ τών μελών ενός συλλόγου σάν τό δικό μας, είναι ό πιο δυνατός, ό πιο άποδοτικός τρόπος πού ύπάρχει για τήν έκπλήρωση τής άποστολής του : Τή διατήρηση καί τή συνέχιση τών παραδόσεών μας, τήν άμοιβαία άλληλεγγύη, τήν νοερή έστω επιστροφή στις ρίζες μας, κοντά σε τόπο άγαπημένο καί πρόσωπα προσφιλή, τήν άνάμνηση χρόνων γενναιόδωρων πού μās γαλούχησαν καί, συνειδητά ή όχι έξουσιάζουν τόν άληθινό έαυτό μας.

Παρά τίς προσπάθειες πού καταβάλλει ό Σύλλογος Άγιογαληνιωτών πού ίδρύθηκε στην Άθήνα τό 1968, μέ τίς κοινωνικές κυρίως έκδηλώσεις του για τήν επίτευξη αύτης τής επικοινωνίας καί συνοχής, ούτε οί καιροί, ούτε οί καταστάσεις επιτρέπουν τήν ούσιαστική επίτευξή τους.

Οί καιροί αλήθεια, έγιναν "χαλεποί", για Συλλόγους σάν τόν δικό μας κι' άς πιστεύουμε όλοι στην άναγκαιότητα τής ύπάρξεώς του. Κι' αυτό λόγω τών κοινωνικών συνθηκών, τών βιοποριστικών άναγκών καί κυρίως τών καινούργιων προσανατολισμών στά ήθη καί στά έθιμα τής έποχής μας.

Η έκδοσή μας αύτή, φιλοδοξεϊ νά γίνει κοινός φορέας καί μέσο επικοινωνίας μεταξύ συγχωριανών καί φίλων καί πού θά μās επιτρέψει νά ξεπεράσουμε πολλούς άπό τούς παραπάνω περιορισμούς.

Μιά τέτοια προσπάθεια, βγαλμένη άπό τό ύστέρημά μας - χρονικά καί ύλικά - άντλεϊ τή δύναμή του άπό τήν πεποίθησή μας ότι όσο πενιχρή κι' άν παρουσιάζεται, μπορεί νά συμβάλει ούσιαστικά στό κοινό σκοπό πού προαναφέραμε μέ τή δική σας συμπάρασταση καί μέ κοινό ύπόβαθρο, επίκεντρο άν θέλετε, τό χωριό μας - τήν Άγία Γαλήνη : θά ξαναθυμηθοῦμε μαζύ τά παλιά, θά προβληματισθοῦμε δημιουργικά όπου καί όταν πρέπει, θά μπορέσουμε τέλος νά μιλήσουμε στους νεώτερους γι' αύτά πού ύπήρξαν καί πού πρέπει νά ζήσουν.

Τήν πρώτη μας έκδοση, πού ξεκινάμε μέ περιορισμένες συνεργασίες καί θέματα, φιλοδοξοῦμε νά άκολουθήσουν βελτιωμένες έκδόσεις μέ ποικιλία ύλης άπό μās κι' άπό σās τούς άναγνώστες μας για τή ζωή του τόπου μας καί για όλους εκείνους πού, όπου κι' άν βρίσκονται δέν παύουν νά άποτελοῦν ζωτικά κύτταρα τής Άγίας Γαλήνης.

Ξεκινόντας μέ μιά τέτοια πρόθεση, συνεργασίες καί ύποδείξεις άπό όλους, είναι εύπρόσδεκτες. θά ήταν ούσιαστική παράλειψη νά μήν τονίσουμε πώς άπό τίς οικονομικές προσφορές τών φίλων μας θά έξαρτηθῆ σε μεγάλο βαθμό ή συνέχιση ή όχι τής έκδοσής μας. Δέν μποροῦμε δυστυχώς νά άγνοήσουμε ότι στους δύσκολους καιρούς πού ζοῦμε, ό σκοπός μόνος δέν φτάνει. Χρειάζονται καί τά μέσα για νά τόν "άγιάσουν".

Άθήνα, Δεκέμβρης 1980

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΔΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ"

"Γεννηθήτω γαλήνη! Καί ἐγένετο ἡ...ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ"

Ἡ Ἱστορία πέρασε πρώτη κι ἄφησε ἐπιβλητικά τὰ σημάδια της στό μικρό χωριό τοῦ Λιβυκοῦ πελάγους πού λέγεται σήμερα Ἀγία Γαλήνη. Ὁ θρύλος ἀκολούθησε, σμίγοντας ἀρμονικά μέ τή δύναμη τῆς φαντασίας, τήν ἱστορική ἀλήθεια, τήν παράδοση, τό θαυμασμό, τή νοσταλγία.

Τό θρύλο αὐτό, ἔτσι ὅπως βγῆκε ἀπό τήν ἀχλύ τῆς θάλασσας καί ταξίδεψε ζωντανός μέσα στό χρόνο, στούς αἰῶνες, θά παραθέσουμε πρῶτα. Ἀκολουθοῦν ἱστορικές πληροφορίες γιά τὰ βασικά πρόσωπα πού πρωταγωνιστοῦν στήν ἱστορία μας, μέ περιστατικά καί ἡμερομηνίες πού ἀποκαθιστοῦν ἢ προσεγγίζουν τήν ἱστορική ἀκρίβεια.

A. Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ *

Ἀπό τὰ τρία παιδιά τοῦ Ἀθηναίου φιλόσοφου Λεόντιου, ἡ μοναχοκόρη του Ἀθηναῖς ἦταν γραπτό νά γνωρίσει ἅπτερα τή δόξα σάν αὐτοκράτειρα τοῦ Βυζαντίου καί ἔντονα τήν ἀπογοήτευση, πρὸς τό τέλος τῆς ζωῆς της. Ἡ ἱστορία τῆς Ἀγίας Γαλήνης, συνδέεται μέ τ' ὄνομά της. Χρονικά ἡ παράδοση ἀναφέρεται στό τέλος τοῦ 6ου μ.Χ. αἰῶνα (Ἱστορικά μιλάμε γιά τίς ἀρχές τοῦ 5ου μ. Χ. αἰῶνα).

Κρατοῦσε τότε τό ἔθιμο, συνήθεια καί νόμος μαζύ, τὰ ἀγόρια νά κληρονομοῦν ὅλη τήν ἀκίνητη περιουσία καί οἱ κόρες τὰ ὑπάρχοντα μετρητά. Ἔτσι, γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς κόρης του, ὁ Λεόντιος, ἔδωσε στήν Ἀθηναῖδα μέ τήν συμπλήρωση τῶν εἴκοσι χρόνων της, ἑκατό χρυσά νομίσματα.

Ἑλληνίζουσα ἡ Κωνσταντινούπολη τήν ἐποχή ἐκείνη, θύμιζε μιά προέκταση τῆς Ἑλληνικῆς γῆς. Ἐκεῖ, στήν "Ἑλληνική" Κωνσταντινούπολη, ζοῦσε μιά ἀδελφή τοῦ Λεοντίου, θεία τῆς Ἀθηναίδος, πού τήν προσκάλεσε νά μείνει κοντά της. Ἡ Ἀθηναῖς, ἀποδέχτηκε τήν πρόταση καί, παίρνοντας μαζύ της τήν περιουσία της, πῆγε ἐκεῖ.

Κυβερνοῦσε τότε τό θρόνο μιά γυναῖκα μέ τ' ὄνομα Πουλχερία, πού πῆρε τόν τίτλο τῆς Αὐγούστας σέ νεαρή ἡλικία, σάν ἐπίτροπος τοῦ ἀνήλικου ἀδελφοῦ της.

Ἡ θεία τῆς Ἀθηναίδος, πού ἀνῆκε στήν "ὑψηλή κοινωνία" καί εἶχε σχέσεις μέ τό παλάτι, συνέστησε τήν ἀνηψιά της στόν κύκλο της. Νέα, σπάνιας ὀμορφιάς καί μέ ἀξιόλογη Ἑλληνική Παιδεία καθώς ἦταν γοήτευσε τόν ἀδελφό τῆς Πουλχερίας, νεαρό Θεοδόσιο πού τήν πῆρε γυναῖκα του. Ὁ Θεοδόσιος, μέ τήν ἐνηλικίωσή του, ἀνέλαβε τό θρόνο καί κυβερνοῦσε (σάν Θεοδόσιος Β').

* Βασίζεται σέ πληροφορίες πού μᾶς ἔδωσε ὁ κ. Ἀρίστος Βουλγαράκης. Τόν εὐχαριστοῦμε.

Βλέποντας ή Πουλχερία ότι έχασε τό θρόνο, άρχισε νά φθονεί τόν άδελφό της καί τή γυναίκα του. Σιγά-σιγά μάλιστα δηλητηρίαζε τήν άμοιβαία έμπιστοσύνη του ζευγαριού μέ φθονερά βέλη γεμάτα ύποψίες ώς πρός τήν άξιοπιστία καί τήν πίστη τής 'Αθηναίδος πρός τόν άνδρα της.

Ο Αύγουστος γιά πολύ καιρό άρνιόταν νά πιστέψει, δέν μπορούσε, δέν είχε χειροπιαστές άποδείξεις, βάσιμες πού νά ένοχοποιούν τήν συμβία του, πού τή θαύμαζε καί τήν αγαπούσε πολύ. Κάποτε όμως ή άπόδειξη ήλθε καί, βρίσκοντας άνοχύρωτη τή θέλησή του, έξουσίασε τήν καρδιά καί τή σκέψη του..... Ήταν ένα περίεργο, άσήμαντο, συμπτωματικό ίσως γεγονός πού τόν έκανε νά πιστέψει ότι ή 'Αθηναίς δέν του ήταν τόσο πιστή, όσο αυτός μέχρι τότε ύποστήριζε : Στήν Κωνσταντινούπολη ένας άγρότης είχε μηλιές καί μιά άπ'αυτές έκανε ένα τέτοιο έντυπωσιακά μεγάλο μήλο πού σκέφτηκε νά τό χαρίσει στόν 'Ανώτατο 'Αρχοντα. Ο Βασιληάς πάλι, τόσο έντυπωσιάστηκε μ'αυτό τό άφύσικο θαυμαστό δώρο, πού τό χάρισε στή γυναίκα του 'Αθηναίδα. 'Από τήν 'Αθηναίδα τό μήλο βρέθηκε στά χέρια του άρχιμουσικού του παλατιού .Παυλίνου. Ο Παυλίνος, μέ τή σειρά του τό δώρησε στόν Βασιληά.

Τότε, οί ύποψίες του, πού τόσο γενναιόδωρα τίς είχε θαλπωρήσει ή άδελφή του Πουλχερία, ένισχύθηκαν άπέναντι στήν 'Αθηναίδα. Η 'Αθηναίς, άρνήθηκε κάθε ένοχή. 'Αρνήθηκε άκόμη νά παραδεχτεί ότι τό μήλο βρέθηκε στά χέρια του Παυλίνου μέ τή δική της βούληση. Η όργή του θεοδόσιου φούντωσε, καθώς έβλεπε νά σωριάζεται μπρός τά μάτια του, μέσα στή φαντασία καί τήν καρδιά του ό μύθος τής τέλειας γυναίκας, τής 'Αθηναίδος. Καί πήρες άμέσως τή σκληρή άλλά άμετάκλητη άπόφαση γιά τήν τύχη της : 'Εξορία στήν 'Αφρική !

Καθώς τό ιστιοφόρο πού πήγαινε τήν καταφρονεμένη 'Αθηναίδα στήν έξορία της, περνούσε άπό τά νότια παράλια τής Κρήτης καί ένώ βρισκόταν άπέναντι κι'όχι πολύ μακριά άπό μιά παράλια πόλη, τή Σουλία καί πού στά χνάρια της βρίσκεται σήμερα ή 'Αγία Γαλήνη, μιά καινούργια άπειλή φάνηκε νά τήν καταδιώκει. Ήταν μιά άγρια θαλασσοταραχή πού ξέσπασε άπότομα καί έφερε άκόμη καί τούς τολμηρούς θαλασσοπόρους σέ άδιέξοδο. Η 'Αθηναίς, πού στή Βασιλεύουσα είχε βαπτισθει Χριστιανή καί μέ τ'όνομα Εύδοκία, τιμούσε τή νέα της πίστη, στράφηκε τότε πρός τήν "Υπέρμαχο Στρατηγό". Υποδείχνοντας στό πλήρωμα νά πλησιάσουν κοντύτερα πρός τή στεριά καί νά κάνουν δέηση, έκανε τάμα νά γαληνέψει ή θάλασσα καί νά χτίσει έκκλησιά, αφιερωμένη στήν "Παναγία 'Αγία Γαλήνη". Τό θαύμα έγινε. Μέσα σέ λίγη ώρα ή φουρτουνιασμένη θάλασσα ύποτάχθηκε στή θεία βούληση.

Τό ιστιοφόρο κατευθύνθηκε άπέναντι στήν πόλη Σουλία, πού τά χρόνια εκείνα γνώριζε μεγάλη άκμή. 'Αφού πάτησαν στερηά κι'έξιστόρησαν στόν 'Αρχοντα τό θαυμαστό γεγονός, ζήτησαν καί πήραν τήν έγκρισή του νά χτίσουν τήν έκκλησιά στήν περιοχή του έκπληρώνοντας τό τάμα. Έτσι, ή ΠΑΝΑΓΙΑ ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ, άρχισε νά χτίζεται βόρρεια άπό τή σημερινή 'Αγία Γαλήνη. Η ίδια ή βασίλισσα έμενε εκεί γιά νά έπιτηρεί τό

θεάρεστο ἔργο. Κόντευε νά τελειώσει ἡ ἐκκλησία, ὅταν ἔφτασε ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη μήνυμα πού τήν καλοῦσε νά ἐπιστρέψει στήν Βασιλεύουσα καί νά ἀναλάβει τό θρόνο της, γιατί ὁ Βασιλεῦς εἶχε πεθάνει. Ἀναγκασμένη ἔτσι νά ἀλλάξει σχέδια καί πορεία, ἀναχώρησε βίαια, ἀφήνοντας τά ἀπαραίτητα χρήματα γιά τήν περάτωση τοῦ ναοῦ.....

Πέρασαν Χρόνια. Τό 640 μ. Χ., πειρατές ἀπό τήν Αἴγυπτο, ὀνομαζόμενοι Σαρακηνοί, ἔκαναν ἐπιδρομή στή Σουλία καί τήν ἀφάνισαν κυριολεκτικά. Τά βέβηλα χέρια τους δέν φείσθηκαν οὔτε τήν Παναγία Ἀγία Γαλήνη. Εὐτυχῶς, σώθηκε τό ἱερό μέ τίς θαυμαστές ἀγιογραφίες. Ἡ περιοχή τότε ἐρημώθηκε καί πέρασε στή λήθη.....

Τό 1887 κάποιος μέ τ' ὄνομα Χαλκεδάκης, κάτοικος Μελάμπων πού ζοῦσε στή Σμύρνη ἐπέστρεψε. Ἐπειδή ὑπῆρχε ἡ ἀνάγκη νά χτιστεῖ καινούργιο χωριό, ἐπρότεινε νά διαλλάξουν τόν τόπο πού εἶχε ἤδη τή δική του ἱστορία, κοντά στήν Παναγία Ἀγία Γαλήνη. Τ' ὄνομά του : ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ.

Ἡ περιοχή αὐτή ἀνῆκε ἀκόμη στήν ἐκκλησία Μελάμπων. Γιά νά δημιουργηθοῦν οἰκιστικά κίνητρα, χαρακτήθηκαν δρόμοι. Ὅποιος ἐδήλωνε πρόθεση νά χτίσει στό καινούργιο χωριό, ἐξασφάλιζε τή συμμετοχή του μέ τούρκικα χρήματα : Ἕνα μεντζίνι, πού ἰσοδυναμοῦσε μέ 5 δρχ. Ἄν δέν οἰκοδομοῦσε μέσα σέ δύο χρόνια, ἔχανε τά χρήματά του χωρίς ἀποζημίωση.....

Δέν ξέρουμε βέβαια, ἂν ἄλλαξε κανεῖς γνώμη καί ἔχασε τήν προκαταβολή του. Μποροῦμε ὅμως νά ποῦμε ὅτι ἂν τό ἔκανε, σίγουρα θά τό μετάνοιωσε ἀργότερα.....

B. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Μέ τίς ἀκόλουθες σύντομες βιογραφικές πληροφορίες* γιά τήν Ἀθηναῖδα καί τήν Πουλχερία, μπορεῖ ὁ ἀναγνώστης, ἂν τό θελήσει, νά συγκρίνει παραδοσιακά καί ἱστορικά περιστατικά γιά πληρέστερη ἱστορική τοποθέτηση καί ἐνημέρωση.

Ἡ Ἀθηναῖς : "Γεννήθηκε στήν Ἀθήνα περί τό 402 μ. Χ. καί πέθανε στά Ἱεροσόλυμα τό 460 μ.Χ. Κόρη τοῦ Ἀθηναίου φιλοσόφου Λεοντίου,

* Ἀπό τήν Ἐγκυκλοπαίδεια "ΔΟΜΗ".

μορφωμένη και εύφυής, πήγε μετά τό θάνατο τοῦ πατέρα της στήν Κων/πολη, γιά περουμεσιακά ζητήματα. Τότε ἡ Πουλχερία τή διάλεξε γιά σύζυγο τοῦ ἀδελφοῦ της Θεοδοσίου Β, τοῦ ὁποῖου ἦταν ἐπίτροπος και ἡ Ἀθηναῖς ἔγινε Χριστιανή μέ τ' ὄνομα Εὐδοκία.

Προερχομένη ἐξ "Ἀθηνῶν τῶν περιλαλουμένων" κάνει ἔντονα αἰσθητή τήν παρουσία της στή Βασιλεύουσα μέ τήν πνευματική κίνηση πού δημιουργεῖ. Ἐξαιρετική προσωπικότης, ἀσκεῖ σοβαρή ἐπίδραση στά ἀνάκτορα, συντελεῖ στήν ἴδρυση τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κων/λεως (425).

Τό 437 πηγαίνοντας στά Ἱεροσόλυμα νά προσκυνήση μίλεῖ στό λαό τῆς Ἀντιόχειας και καυχᾶται γιά τήν Ἑλληνικότητά της.

Ἐπιστρέφει μετά δύο χρόνια στή Κων/πολι, ἀλλά ἡ κατάσταση τῆς Αὐλῆς-ὄπου κυριαρχεῖ ὁ εὐνοῦχος Χρυσάφιος - τήν ἀναγκάζει νά ἐπιστρέψει στά Ἱεροσόλυμα, ὅπου θά μείνει ὡς τό θάνατό της (460), ἀφοσιωμένη σέ ἔργα φιλανθρωπίας, στά ὁποῖα διέθετε τά εἰσοδήματά της.

Οἱ λόγιοι τοῦ Βυζαντίου, ἐκφράζονται μέ θαυμασμό γιά τό λογοτεχνικό της ἔργο....."

Ἡ Πουλχερία : " Αὐτοκράτειρα τοῦ Βυζαντίου, ἀδελφή τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου Β' (408-450). Πρωτότοκος κόρη τοῦ Ἀρκαδίου, παίρνει σέ ἡλικία 16 ἐτῶν, κατά τήν ἀνηλικιότητα τοῦ ἀδελφοῦ της τόν τίτλο τῆς Αὐγούστας και παίζει σπουδαῖο ρόλο στή διακυβέρνηση τῆς χώρας.

Σ' αὐτήν ὀφείλεται ἡ ἐκλογή, τό 421, τῆς γυναίκας τοῦ Θεοδοσίου, Ἀθηναῖδος (Εὐδοκίας).

Ὡστόσο, ἡ ἀνακήρυξη τῆς Εὐδοκίας ὡς Αὐγούστας ἀπό τόν Θεοδόσιο, τό 423, και ἡ ἀξαναόμομη ἐπιρροή της πάνω στόν ἄνδρα της ἔχει δυσμενῆ ἀπήχηση στήν Πουλχερία. Ἐνῶ ἀργότερα ἡ σχέση Εὐδοκίας - Πουλχερίας, ὀξύνεται περισσότερο ἐξ αἰτίας τῶν δολοπλοκιῶν τοῦ εὐνοῦχου Χρυσάφίου, πού ἐπιδιώκει νά μονοπωλήσει τήν ἐπίδρασή του στόν αὐτοκράτορα, μέ ἀποτέλεσμα πρῶτα νά ἀποσυρθῆ ἡ Πουλχερία σέ ἄλλο ἀνάκτορο, και ἀργότερα νά φύγει ἀπό τήν Κων/λη ἡ Εὐδοκία ὕστερα ἀπό κατηγορία εἰς βάρος της - και νά ἐγκατασταθῆ στά Ἱεροσόλυμα, ὅπου θά μείνει ὡς τό θάνατό της (460).

Ἡ ἔλλειψη ἄρρενος διαδόχου ἀναγκάζει τό Θεοδόσιο νά ἀσχοληθῆ, πρίν ἀπό τό θάνατό του, μέ τό θέμα τῆς διαδοχῆς του και ὕστερα ἀπό συνεννόηση μέ τήν Πουλχερία, καταλήγει στήν ἐκλογή τοῦ ἀξιωματικοῦ Μαρκιανοῦ, τόν ὁποῖον ἡ Πουλχερία δέχεται νά παντρευτῆ σέ προχωρημένη ἡλικία, τό 450, παρά τόν νεανικό της ὄρκο (νά μήν παντρευτῆ)".

ΣΗΜΕΙΩΣΗ : Τόν Μαρκιανό διαδέχτηκε ὁ ἰσχυρός Ἀλανός φίλος του , Πατρίκιος "Ἀσπαρ (Λέων ὁ Α').

—•—

I.M.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Τί έγινε τήν χρονιά πού φεύγει

Τόν χρόνο, πού μόλις τελειώνει, ο Σύλλογος είχε προγραμματίσει αρκετές εκδηλώσεις. Θλιβερά όμως γεγονότα, έκαναν αναγκαία τήν άναβολή των.

Φέτος πραγματοποιήθηκε μόνο ο καθιερωμένος από χρόνια, έορτασμός τής μνήμης τών Τεσσάρων Μαρτύρων, προστατῶν του χωριού μας, και τής έπετείου τής ίδρύσεως του Συλλόγου μας. Τήν ήμέρα τής Έθνικῆς Γιορτῆς, μετά από τήν Θεία Λειτουργία στον Ίερό Ναό του Αγίου Νικολάου Πευκακίων, πραγματοποιήθηκε συνεστίαση τών συγχωριανῶν και τών φίλων του Συλλόγου μας σε όμορφη έξοχική Ταβέρνα στην Παιανία τής Αττικῆς.

Η κριτική μουσική και τά όμορφα τραγούδια του Κρητικού συγκροτήματος, τό καλό φαί και τό κέφι τών συγχωριανῶν μας, μάς έδωσαν τήν εύκαιρία νά θυμηθοῦμε όμορφα γλέντια στό αγαπημένο μας χωριό και νά ζήσουμε για λίγο σε Αγιαγαληνιώτικη άτμόσφαιρα. Οί συγχωριανοί μας χόρεφαν μέ κέφι τούς τοπικούς χορούς, μά και οί φίλοι μας δέν έφυγαν παραπονούμενοι. Χάρηκαν τά "ριζίτικα" και χόρεφαν και εκείνοι τούς δικούς τους χορούς.

Στήν εκδήλωση μοιράστηκαν λαχνοί, και οί τυχεροί, πού ήταν αρκετοί κέρδισαν χρήσιμα δώρα, πού εύγενικά πρόσφεραν οί συντοπίτες μας. Χαιρετισμό άπηύθυνε από μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου ο Πρόεδρος κ. Κων/νος Λινοξυλάκης.

Φεύγοντας από τήν εκδήλωση μείναμε μέ τήν έντύπωση ότι ήταν από τίς ωραιότερες και πιο κερῶτες διοργανώσεις του Συλλόγου μας.

Ε.Δ.Β.

- Στή Χώρα πᾶς καί σύ σύντεκνε; Ρωτοῦσε ὁ ἕνας ἀγωγιάτης τόν ἄλλο, μέ φορτωμένα τά ζωντανά του πραμάτεια, καθώς ἔβλεπε πῶς ἔσμιγαν οἱ στράτες τους.
- Στή Χώρα πάω σύντεκνε! τοῦ ἀπαντοῦσε.

Καί λέγοντας "Χώρα", ὁ ἀπλοϊκός αὐτός πραματευτής, πού ξεκινοῦσε τά χαράματα ἀπό τό χωριό του γιά νά κουβαλήσει τή σοδιά τοῦ κόπου του στή μεγάλη ἀγορά τοῦ καιροῦ του, τήν Ἁγία Γαλήνη, ἔννοιωθε πῶς πορεύονταν σέ τόπο ἀξιόλογο, χωριό πού δέν ἦταν σάν καί τ'ἄλλα, μά κάτι σημαντικώτερο, ἐκεῖ πού τό πάρε-δῶσε, ἡ ἐμπορική συναλλαγὴ ἀλλάζε χέρια σέ ρυθμό ἀσυνήθιστα γρήγορα, πού, τέλος, τά ἐλέη τοῦ θεοῦ ἦτανε σοφά στοιβαγμένα χάρη στά δυνατά μυαλά καί τίς δημιουργικές προσωπικότητες πού διάθεταν ὀρισμένοι παράγοντες τοῦ ἐμπορίου ὑπολογίσιμοι στήν ἐπαρχία καί πάρα πέρα...

Κι'εἶχεν ὁ κόσμος εὐμάρεια, ἄλλος πολύ ἄλλος λιγώτερο καί ἡ εὐμάρεια τούς ἔβγαλνε σέ καλό, πράγμα πού δέ συμβαίνει πάντα.

Μποροῦμε νά ποῦμε παραφράζοντας τόν Πρεβελάκη, πῶς οἱ ἄνθρωποι πού θεμελίωσαν τή φήμη τοῦ χωριοῦ "πράγμα πού μπορεῖς νά τό βεβαιώσεις καί στά κατοπινά χρόνια, ἦταν ἄνθρωποι ἀγαθοί, σεμνοί καί συνάμα περήφανοι καί καλότροποι, κοντολογίς εἶδος, ποθητό, μέσα στό φιλοτάραχο νησί".

Γερμένο ἐκεῖ πού ἕνας μέγας κάβος ἀγκαλιάζει ἕνα μεγάλο μέρος τῆς θάλασσας καί σχηματίζει τόν κόλπο τῆς Μεσσαράς, ἀγκαλιασμένο στοργικά γύρω-γύρω ἀπό μικρά βουνά μέ ζωτική του διέξοδο τή θάλασσα, τό μικρό χωριό ἀπό νωρίς δέχτηκε μοῖρα δική του τή θάλασσα καί μέ τή γενναιόδωρη προσφορά τῆς νίκησε τή θνητή μοῖρα τόσων καί τόσων τόπων, πού, ὕστερα ἀπό τήν ὁποιαδήποτε ἀνοδική τους πορεία φθείρονται καί σβήνουν.

Δέν εἶναι ὑπερβολή ἂν ποῦμε ὅτι, πές ἀπό ἔνστιχτο, πές ἀπό σοφή προδιάθεση, ἡ κοινωνία τῆς Ἁγίας Γαλήνης ἦτανε τόσο καλά ὀργανωμένη στόν καιρό της, πού μποροῦσε ἀνετα νά ἰκανοποιεῖ τίς βασικές ἀνάγκες τῶν μελῶν της καί, γιατί ὄχι, ὅλη τήν "ἱεραρχία τῶν ἀναγκῶν", αὐτάρκης μέ τά δικά της μέσα, τέχνες, κι'ἄνθρώπους. Γιατί τό χωριό δέν φημίζονταν μόνο γιά τό ἐμπόριο του- ξυλεία, τιμμένα, γενικά εἶδη. Εἶχε τίς φάμπρικές του γιά τά λάδια του, τούς γεωργούς του, τούς ψαράδες καί ναυτικούς του, τούς φουρνάρηδες του, τόν ξακουστό βαρελά του, τόν καλό πεταλωτή του, τή μαμμή του, τό γιατρό του, τό δασκαλό του, τό παπά του πού λειτουργοῦσε στούς Τέσσερις Μάρτυρες καί στήν Παναγία καί διαλλαχτά καφενεῖα - θαυμάσια κέντρα πληροφόρησης καί ψυχαγωγίας γιά τήν ἐποχή ἐκείνη.

Ὁδοντίατρο δέν εἶχε. Οἱ μάστοροι ὁμως τῆς τανάλιας ἦτανε ἄσσοι στό βγάλισμο τοῦ δοντιοῦ μέ ἄριστο ἀπολυμαντικό τήν πικουδιά.

Θάτανε βέβαια παράληψη ἀσυγχώρητη νά μή θυμηθοῦμε καί τούς μαστόρους τῆς ἀφήγησης καί τούς δεινούς χωρατατζῆδες. Μερικοί ἀπ' αὐτούς ἦτανε προικισμένοι ἀφηγητές μέ φαντασία ἀστέρευτη καί δεινή, πού μπορούσαν νά κρατοῦν συναρπαστικά τό ἐνδιαφέρον τοῦ ἀκροατή τους μέρες ἤ νύχτες ὀλόκληρες σέ μυθυπλαστικές συνέχειες. Οἱ χωρατατζῆδες ἦτανε ἄλλης πάστας ἄνθρωποι. Τά λόγια τους λιγώτερα, γεμάτα ἀλληγορία καί πονηριά, πάντρευαν ἄνετα τό ψέμμα μέ τό πνεῦμα καί τά πουλοῦσαν ... δωρεάν γιά νά περνᾷ ὁ καιρός εὐχάριστα. Καί περνοῦσε.. Τέτοιοι ἄνθρωποι εὐτυχῶς δέ λείπουν οὔτε σήμερα. Δυστυχῶς ὁμως δέν ὑπάρχει πιά χρόνος διαθέσιμος γιά νά τόν περάσει κανεῖς ὅπως θέλει..

Καθένας ἀνάλογα μέ τό πόστο του, μέ τήν ἄμεση συγγένεια, τή συντεκνιά κι' ἄλλους τέτοιους δυνατούς δεσμούς, δημιουργοῦσε τόν κύκλο του, τήν κοινωνική του ὁμάδα γιά τίς καθημερινές του κοινωνικές συναλλαγές καί συναναστροφές. Ἄλλά οἱ μικρές αὐτές ὁμάδες δέν ἦταν στεγανές, ἡ ἐπικοινωνία μεταξύ τους ἦτανε αἰσθητή καί ἀναγκαία καί τό ἀναμεταξύ τους ἐνδιαφέρον ἔντονο τίς δύσκολες τίς ὥρες. Ὑστερα, ἦτανε κι' ἕνας δυό μερακλήδες λυράρηδες πού δέν ἄφηναν κανένα ἀσυγκίνητο κι' ἀμέτοχο στά κοινά γλέντια, στίς μεγάλες χαρές - πού ἦταν συχνές καί ἔντονες.

Τό βαρύ μαντάτο τῆς Ἰταλικῆς εἰσβολῆς καί τῆς Γενικῆς Ἐπιστράτευσης τ' ἄκουσαν οἱ ἀγιογαληνιώτες ἀπό τό ράδιο στό καφενεῖο τοῦ Βαρελά. Ἄφησαν τότε οἱ στρατεύσιμοι τά ἔργα τά εἰρηνικά, πῆγαν στόν παπά-Γιάννη καί τούς εὐλόγησε, τούς ἔδωσε κι' ἀπό ἕνα κομματάκι κερὶ Ἀναστάσιμο γιά φυλλαχτό καί τράβηξαν στά ἄγρια βουνά τῆς Ἀλβανίας...

Μούδιασε ἡ ζωή τοῦ χωριοῦ μά δέν τῶβαζε κάτω. Καί σάν νά μήν ἔφτανε τό κακό αὐτό, πλάκωσε σέ λίγο καί ὁ βαρὺς βραχνάς τοῦ Γερμανοῦ. Ἐνωμένο τό χωριό δοκιμάστηκε καί πέρασε κι' αὐτή τήν ὀδυνηρή ἐμπειρία. Ἀξίζει μάλιστα νά μνημονέψει κανεῖς, πώς καί στή μαύρη αὐτή ἐποχή οἱ λυράρηδες ἔκαναν σωστά τό χρέος τους. Μόνο πού τά γλέντια γίνονταν πιά σέ κλειστούς χώρους...

Χρόνια αργότερα, θυμήθηκε έπιτέλους καί τό κράτος τήν 'Αγία Γαλήνη. Ήταν ένα άξέχαστο καλοκαιρινό απόγευμα. Στήν προ-κυμαία, έφτανε μιά λαμπρή κουστωδία: "Ενας ναύαρχος του 'Ελλη-νικού Στόλου, γιά νά έπιθεωρήση μιά μοϊρα πολεμικῶν πλοίων πού έκτελοῦσαν άσκήσεις στό Λυβικό Πέλαγος. 'Ο ύψηλός έπι-σκέπτης έμοιαζε νά ένδιαφέρεται, έκτός από τ'άλλα, καί γιά τό καλό του τόπου :

- Τί προτιμάτε νά σάς φτιάξει τό κράτος· τό λιμάνι ή τό δρόμο; Ρώτησε τήν περίεργη ανθρώπινη όμήγυρη πού ήλθε νά τόν καλοσωρίσει.

- Τό λιμάνι ! Τό λιμάνι !!!!!

Πού σήμαινε : Τό χωριό μέ τούς φτωχούς γιά τ'αυτόκίνητο δρόμους ζούσε. Χωρίς λιμάνι θά πέθαινε.

'Ο τσιμεντένιος λιμενοβραχίονας έγινε αργότερα καί δικαίωσε παμπάλαιες προσδοκίες, έπιθυμίες καί εύχές. Τώρα, αν ήταν ό ναύαρχος αυτός πού ειπε τόν καλό τό λόγο στην κυβέρνηση ή κάποιος δυνατός πολιτευτής του τόπου, ή κάποιος έπιτελικός ένκέφαλος τῶν ένόπλων δυνάμεων πού πίστευε στην έπιχειρησιακή αναγκαιότητα καί σημασία του λιμανιού, δέν μπορούμε νά πούμε μέ βεβαιότητα. Σημασία όμως έχει ότι έγινε. "Ετσι, ό ταλαι-πωρημένος καί θαλασσοδαρμένος ναυτικός εύρισκε πιά μόνιμο καταφύγιο στό σπίτι του κοντά, ό έμπορος έβλεπε μέ πίστη τό μέλλον του καί γενικά όλοι όσοι άμεσα ή έμμεσα ειχαν συνδέσει τό βιοποριστικό τους προσανατολισμό - κι'ήταν πολλοί καί γίνονταν περισσότεροι - μέ τή θάλασσα. Θά πείτε, δέν έχασε τό χωριό από τή γραφικότητά του ; Ναι, αλλά κέρδισε ζωή!

Μιά άλλη όμορφη καλοκαιρινή βραδυά, στά 1969, ή 'Αγία Γαλήνη γνώρισε μιά καινούργια εύνοια τής τύχης της. Ήρθε τό ήλεκ-τρικό ρεύμα ! 'Η ανακάλυψη του "Εντισον μπήκε όρμητικά καί θριαμβευτικά στην ζωή όλων. Λύχνου πού "φέγγανε" μέ τό λαδάκι τής έληας, λάμπες πετρελαίου, λούξ μέ τά φωτερά αλλά εύθραυστα άμιάντά τους - παλιν κι'άχώριστοι σύντροφοι στίς νύχτες καί τίς βεγγέρες, έξαφανίστηκαν, περάσαν στό περιθώριο σαν νά μήν ύπηρεξαν ποτέ ! Τό ρεύμα έφερε τόν "πολιτισμό" γοργά: Τό φως, τήν ήλεκτρική κουζίνα, τό ψυγείο, τά πλυντήρια, τά έλέη του θεού....

'Η γη μας στό μεταξύ ειχε σμικρύνει πολύ μέ τά σύγχρονα καί τά πάμφθηνα ταξιδιωτικά μέσα. Οί πρώτοι ξένοι, αρχιζαν νά κάνουν δειλά-δειλά τήν άνιχνευτική τους εμφάνιση. Δέν πέ-ρασε πολύς καιρός καί οί κλητοί έγιναν πολλοί. "Ηρθαν πρώτα καί καλύτερα τά αυτοκαλούμενα "Παιδιά τής Ειρήνης". Οί μακρο-μάλληδες καί γενειοφόροι τουρίστες μέ τά νέα πρόσωπα καί τίς μεγάλες άμφιβολίες. Ήρθαν καί οί "εύπρεπεϊς" Εύρωπαϊοι πού

ἄφηναν τίς κρύες πατρίδες τους γιά νά χαροῦν μέ ξεγνοισιά τή γαλήνη, τόν ἥλιο καί τή θάλασσα. "Ἀρχισαν νά καταφθάνουν καί οἱ "Ἑλλαδίτες" γιατί στό μεταξύ οἱ τουριστικοί καί περιηγητικοί ὁδηγοί, πού χρόνια ἀγνοοῦσαν ἀκόμη καί αὐτή τήν ὕπαρξη τοῦ χωριοῦ μας, ἄρχισαν νά ἐκφράζονται κολακευτικά γιά τήν Ἁγία Γαλήνη. Μιά ὀλοσέλιδη διαφήμιση πού δημοσιεύτηκε ἀπό Νεοϋορκέζο ἐπισκέπτη στούς "Τάϊμς" τῆς Νέας Ὑόρκης, τήν πιό ἔγκυρη ἴσως ἐφημερίδα στόν κόσμο, μιλοῦσε γιά τό μακρινό αὐτό καταφύγιο τῆς λησμονιάς καί τοῦ Νιρβάνα μ' ἐνθουσιασμό.

"Ἐτσι, ὁ μέγανος Νυμφίος τοῦ καιροῦ μας, ὁ τουρίστας, μπῆκε θριαμβευτής καί δικαιοῦχος στή ζωή τῆς μικρῆς μας "Χώρας", τῆς πασίγνωστης πιά Ἁγίας Γαλήνης. Τά περιορισμένα φυσικά σύνορα τοῦ χωριοῦ πού ἀπλώνονταν ἀπό τά Μνήματα καί τό Μπιζάνι μέχρι τά Γαβγιώτικα κι' ἀγκάλιαζαν ἓνα μικρό κόσμο ὀλόκληρο, ἄνοιγαν γιά πάντα γιά νά μπεῖ ὁ μέγανος κόσμος πού εἶχε μικρύνει πολύ.

Ἄλλά ἡ ζωή πάει μπροστά, μέ ρυθμό γρήγορο καί φιλόδοξο. Οἱ ἀνάγκες, ἢ μάλλον ἡ "ἱεραρχία τῶν ἀναγκῶν", ὅπως λένε οἱ σύγχρονοι ψυχολόγοι ἄλλαξαν οἱ καιροί ἄλλαξαν, τά παλιά ἐμπόρια ἔγιναν μοντέρνες ἐπιχειρήσεις, ξενοδοχειακές ἐγκαταστάσεις, ντισκοτέκ ξεπετάχτηκαν στίς ἀκρογιαλιές, καινούργιες πηγές εὐμάρειας καί ἀφθονίας ἔκαναν τήν ἐμφάνισή τους. Καί ὅπως κάθε τόπος, ἔτσι καί ὁ δικός μας, ἔχει τό δικαίωμα νά ζητᾷ τό μερίδιό του στόν καινούργιο τρόπο ζωῆς καί ἀνεσης

Μιά τέτοια ριζική ἀλλαγὴ στόν τρόπο ζωῆς τοῦ τόπου, εἶναι φυσικό νά δημιουργήσε πολλές σκέψεις καί νά ἀκούστηκαν ἢ ν' ἀκούγονται πολλές ἀπόψεις, νά πάρθηκαν πολλές θέσεις. Εἶναι παραδείγματος χάρη αὐτοί πού ἀπογοητεύτηκαν, ἄρκετοί πού ἐνθουσιάστηκαν καί πολλοί πού προβληματίζονται γιά τό ρυθμό καί τό μέγεθος τῆς Ἀλλαγῆς. Οἱ πρῶτοι, ἀγιάτρευτοι νοσταλγοί τῆς παλιᾶς, χαρισάμενης ἐποχῆς, πού τήν ἀνάμνησή της δυναμώνει συχνά τό σαράκι τοῦ ξενιτεμοῦ, νοιώθουν πώς χάνουν γιά πάντα ἓνα τρόπο ζωῆς πού τοὺς ἀνήκει ἀποκλειστικά πού πρέπει νά ζήσει κι' ὄχι νά σβήσει. Σκέφτονται μέ δέος, πώς ὅσο ζεῖ ἀκόμη ἡ παλιὰ φρουρά, τά λίγα κι' ἀξιαγάπητα πρόσωπα πού κουβαλοῦν ἀκόμη ἀτόφιες μαζί τους τίς παλιές ζεστές συνήθειες, τίς παραδόσεις μας ἔχει καλῶς! Γιάτί' μετά ἀλίμονο! Ἡ Ἁγία Γαλήνη φυσιολογικά θ' ἀκολουθήσει τή γραμμὴ τῆς ἐποχῆς : θέρετρο ἀξιόλογο, πού ὅμως δέν θά διαφέρει οὐσιαστικά ἀπό τά τόσα ἄλλα πού ἔχει νά προσφέρει ἢ προνομιούχος ἑλληνική φύση.

Ἀλλά ὑπάρχουν καί οἱ ἐνθουσιώδεις ζηλωτές τῆς προόδου.. Πολλοί ἀπ' αὐτούς ἔχουν δεθεῖ τόσο πολύ φυσικά μέ τή γῆ αὐτή, πού ἀκόμη καί τά πιό δύσκολα χρόνια, ὅταν πολλά παιδιά τῆς ἔκαναν φύλλα φτερά γιά νά δοῦν καλύτερες μέρες, αὐτοί ὑπόμεναν τά πάντα καρτερικά, μέ πίστη ἀκλόνητη γιά τίς καλύτερες μέρες πού θά ἐρχόταν. Κι' οἱ μέρες αὐτές ἦρθαν ἀπότομα. Κι' ἔκαναν τά δυνατά τους νά ἀξιοποιήσουν τίς εὐκαιρίες πού τούς πρόσφεραν. Καί δέν ὑστέρησαν οὔτε σέ χρόνο, οὔτε σέ ἐπιτεύξεις.

Τό μερίδιο τους στήν "Κοινωνία τῆς Ἀφθονίας" ἦταν καί εἶναι πλούσιο... Καλό καί ἅγιο αὐτό μέ μιάν ἐπιφύλαξη : Στίς ξένες πατρίδες πού γεννήθηκε ὁ ὄρος "Κοινωνία τῆς Ἀφθονίας" καί υἱοθετήθηκε ἔμπραχτα μέ ζῆλο σέ βαθμό φανατισμοῦ, ὑπάρχει μόνον παρόν καί μέλλον. Ἡ, γιά νά μιλήσουμε σωστότερα, ὁ χρόνος δέ φτάνει καί τά κίνητρα εἶναι τέτοια ὥστε δέν τοῦ ἐπιτρέπουν νά γυρίσει κανείς πίσω, νά θυμηθεῖ τό παρελθόν, τίς παραδόσεις του. Στό κάτω-κάτω τῆς γραφῆς τί νά τά κάνει αὐτά κανείς σ' ἓνα κόσμο πού τό ἐπίκεντρο τοῦ κόσμου του εἶναι το ἐγώ τοῦ καί μονο; Ἐτσι ἐκεῖ, τό παρελθόν ὑπάρχει μόνον σάν ὀρόσημο ἀφετηρίας, ἀπ' ὅπου μετράει κανείς βασικά τήν οικονομική του πρόοδο. Ἐπικίνδυνος σκόπελος γιά μᾶς, πού τά βιώματά μας, τό παρελθόν μας εἶναι αὐτοπροσωπία μας, τό ἀνθρώπινο ἐγώ μας, καί δυνατό τό κάλεσμα νά τόν ἀποφύγουμε.

Τέλος, αὐτοί πού προβληματίζονται χωρίς νά παίρνουν ἀκραῖες θέσεις, εἶναι πιό συγκαταβατικοί, κάπου ανάμεσα στούς ζηλωτές καί τούς ἀρνητές τῆς ἀνεξέλεκτης ἀλλαγῆς : Καμάρι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἠθους, καί σκέψης, βάση τῆς ζωῆς, ὑπῆρξε πάντα ἡ ἀρχή τοῦ "μηδέν ἄγαν", τοῦ μέτρου, τῆς ἰσορροπίας μεταξύ ἀκραίων καταστάσεων καί τάσεων. Κι' ἐρωτοῦν καί προβληματίζονται, πῶς θά μπορέσουμε νά κρατήσουμε τήν ἰσορροπία αὐτή; Πῶς θά καταφέρουμε νά μή σπάσει τό σχοινί πού τεντώνει ἐπικίνδυνα ἀπό τή διελκυστίδα τῶν δύο δυνατῶν ἀλλά ἀντίθετων δυνάμεων - τοῦ - συντηρητικοῦ στοιχείου πού λέγεται παράδοση καί τοῦ προοδευτικοῦ πού λέγεται λησμονιά ; Ἀπάντηση σ' ἓνα τέτοιο μεγάλο καί ζωτικῆς σημασίας γιά μᾶς ἐρώτημα, μόνο μέ συλλογική σκέψη καί προσπάθεια μπορεῖ νά δοθεῖ. Κι' ἀξίζει τόν κόπο.

Νά γιατί στή σύντομη αὐτή ἀναδρομή στό παρελθόν καί στούς καίριους προβληματισμούς πού μᾶς ἀπασχολοῦν σήμερα, νοιώθουμε νά μᾶς ἐξουσιάζει ἡ διπλή ὑπόσταση τῆς μικρῆς μας "Χώρας": Ἀπό τή μιᾶ τό χωριό τῶν ἀναμνήσεων, ἡ "Ἀπάνω Ἀγία Γαλήνη", πού μᾶς χάρισε χρόνια γενναϊόδωρα, χρόνια πού πέρασαν κι ὁμως δέ μᾶς ἀφήνουν νά τ' ἀφήσουμε· κι' ἀπό τήν ἄλλη ἡ χειροπιαστή, ἡ σημερινή, ἡ "Κάτω Ἀγία Γαλήνη", αὐτή πού τό ὄνομά της ξεπέρασε τά στενά ὄρια τῶν πατρίδων καί τῶν ἠπείρων.

Ἀνάγκη καί χρέος μας εἶναι νά τῆς συμπαρασταθοῦμε γιά νά σταθεῖ κι' αὐτή μέ τή σειρά τῆς δυνατῆ ἐνάντια στό χρόνο, συνετή στό κάλεσμα τῶν καιρῶν.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

Μέ τά φτερά τοῦ Πήγασου

Μέ τό τραγούδι ὁ Νεμος πρωτοβλάστησε

Μέ τό τραγούδι ὑψώσαμε τῆς Πολιτείας τά Κάστρα:

Κ. Παλαμᾶς

ΜΙΚΡΟ ΜΟΥ ΚΙ' ΟΜΟΡΦΟ ΧΩΡΙΟ

Τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Γ. Ἀθανασιάδη - Νόβα

Μικρό μου κι' ὄμορφο χωριό, δέξου τήν προσευχή μου,
στή ζέστα τῆς ἀγκάλης σου μεγάλωσε ἡ ψυχή μου.

Εἶμαι ἓνας Μάγος : Κάθε τί δικό σου ὅταν ἀγγίζω
δίκρουνης βρύσης δύναμη, πηγὴ χαρᾶς θ' ἀνοίξω.

Μπρός στοῦ σπιτιοῦ μου ἀνοίγονται τό ἴσο σταυροδρόμι,
τῆς ἀρετῆς οἱ ἀνήφοροι, τῆς εὐτυχίας οἱ δρόμοι.

Δέ λησμονῶ τί σοῦ χρωστῶ κι' εἶμαι ὄλο εὐχές νά σώσω,
χίλιες φορές, ἄν γίνεται, νά σοῦ τό ξεπληρώσω.

Μά ἡ πιό μεγάλη πληρωμὴ πού θέλω νά σοῦ κάνω,
εἶναι νάρθη στο χῶμα σου μιὰ μέρα νά πεθάνω.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΕΦΕΡΗ

Ἐδῶ τελειώνουν τά ἔργα τῆς θάλασσας τά ἔργα τῆς ἀγάπης.

Ἐκεῖνοι πού κάποτε θά ζήσουν ἐδῶ πού τελειώνουμε

ἄν τύχει καί μαυρίσει στή μνήμη τό αἷμα τους καί

ξεχειλίσει

ἄς μή μᾶς ξεχάσουν, τίς ἀδύναμες ψυχές μέσα στ'

ἀσφοδίλια,

ἄς γυρίζουν πρός τό ἔρεβος τά κεφάλια τῶν θυμάτων:

Ἐμεῖς πού τίποτε δέν εἶχαμε θά τοὺς διδάξουμε τή γαλήνη.

Ἡθογραφικά

ΧΡΟΝΙΑΡΕΣ ΜΕΡΕΣ

Τοῦ Μητροπολίτου κ.κ. Εἰρηναίου Γαλανάκη⁺

Τοῦτες οἱ μέρες τὸχουνε τοῦτες οἱ γ' ἑβδομάδες
κι' ἀποῦχει φίλο τὸν καλεῖ δικό τὸν πρεμαζώνει
κι' ἀποῦχει ἀγάπη στά μακρὰ γράφει γραφή καὶ μπέμπει...

Οἱ μεγάλες γιορτές τῆς Χριστιανωσύνης περνοῦσαν στήν Κρήτη πάντα μ' ἓνα βαθύ θρησκευτικό αἶσθημα καὶ μέ μιά ξέχωρη ἀνθρώπινη χαρά. Τά Χριστούγεννα, ἡ Πρωτοχρονιά, τὰ Θεοφάνεια, ἡ Μεγάλη Βδομάδα, τὸ Πάσχα, ὁ Δεκαπενταῦγουστος, ἦταν μεγάλες ἱερές μέρες, πού τίς περνοῦσαν οἱ παπποῦδες μας μ' εὐλάβεια καὶ ἱερή χαρά. Γύρω ἀπό τὰ γεγονότα αὐτά τῆς Θείας ἱστορίας κυλοῦσε ἡ τροχιά τοῦ χρόνου καὶ ἡ ζωὴ ἔπαιρνε φῶς καὶ νόημα ἀπό τὸν πανηγυρισμό των.

Ὅλη ἡ κοσμοθεωρία τῆς ζωῆς στά εὐλογημένα ἐκεῖνα χρόνια ἦταν θρησκευτική κι' ἡ ἀπάντηση στά μεγάλα ἐρωτήματά της δινόταν μόνο ἀπό τὴν πίστη, μόνον ἀπό τὴν Ἐκκλησία. Ἡ ἀρχὴ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ πόνος καὶ ὁ θάνατος ἡ σωτηρία καὶ ἡ αἰωνιότητα, ὅλα αὐτά τὰ αἰώνια προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου περνοῦσαν βέβαια ἀπό τὴν καρδιά τῶν παπποῦδων μας, μὰ εὗρισκαν ἔτοιμη τὴ λύση καὶ τὴν ἀπάντησή των στήν Παραδοσιακὴ πίστη πού τὴ θέρμαινε ἡ Ἐκκλησία μέ τίς γιορτές, μέ τὰ σύμβολα καὶ τὰ ἔθιμά της. Ἡ κατήχηση καὶ ἡ δογματικὴ διδασκαλία ἔλλειπαν τότε, ὅλα ὅμως τὰ ἀναπληροῦσε τὸ αἶσθημα πού τὸχαν καλλιεργήσει οἱ περασμένες θρησκευτικὲς γενεές καὶ δέν τὸχε ὑποσκάφει ἀκόμη ἡ ἡμιμάθεια καὶ ἡ νοησιαρχία τῶν ἰδικῶν μας καιρῶν. Κρατοῦσε ἀκόμη στά χρόνια ἐκεῖνα ἡ μεγάλη κληρονομιά τοῦ Βυζαντινοῦ μας Χριστιανισμοῦ, πού ἐδῶ στήν Κρήτη φαίνεται πὼς εἶχε βαθειές τίς ρίζες του καὶ τίς ἔκανε ἀκόμη πειὸ βαθειές ἡ σκλαβιά τῶν Βενετσιάνων καὶ τῶν Τούρκων. Βαστοῦσε ἀκόμη ἡ πολυθρύλητη χριστιανωσύνη τοῦ Μεσαίωνα πού μ' ὄλες τίς ὑπερβολές της εἶχε ἓνα γνήσιο πολιτισμό κι' ὡς χθές ἀκόμη ἔτρεφε πνευματικὰ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ ζωὴ εἶχε καὶ τότε τὰ ἐμπόδια καὶ τὰ προβλήματα τῆς, ἡ πίστη ὅμως ἔχυνε περίσσιο φῶς καὶ τὴ γέμιζε μέ γαλήνη καὶ μακαριότητα. Ἡ ζωὴ κυλοῦσε καὶ τότε σκληρὴ κι' ἀδυσώπητη, ὅμως ἡ Ἐκκλησία ἔμπαινε στή μέση, σποῦσε τὴ μονοτονία της κι' ἀνέβαζε τὴν πνοή της.

Πότε πέφτουν τὰ Χριστούγεννα ; ρωτοῦσαν οἱ παπποῦδες μας. Ποῦ θά λειτουργήσῃ ὁ παπᾶς ; Ποῦ θά ξαγορευτοῦμε ; Πότε θά ζυμώσης, γυναῖκα τὸ πρόσφορο ; Πότε θά σφάξωμε, πατέρα τὸ γουρούνι ; Ποῦ θά παραγγείλωμε τὰ καινούργια στιβάνια ; Ποιὸς θά πάη τὸ κανί-σκι τοῦ συντέκνου ; Πότε θά βαπτίσωμε τὸ κοπέλλι ;

+ Ἀπὸ τὸ βιβλίο του : "Ὁ Χριστὸς Σημάδεψε τὴν Κρήτη",
Ἀθήνα 1969.

Μικρά πράγματα θά λέγαμε μεῖς σήμερο : Κι' ὅμως αὐτά
ξυπνοῦσαν τή ζωή, τήν ἀνασθήκωναν ἀπό τό χῶμα πού ἦταν σκυμ-
μένη καί τήν ἔκαναν γιορτή καί πανηγύρι. Ὁ ἄνθρωπος τρι-
γύριζε στ' Ἀρχοντικό τῆς πίστης κι' ὁ Νοικοκύρης ὁ Θεός τόν
ἀποζημίωνε μέ γλυκάδα καί εἰρήνη.

"Ὑστερα ἀπό τήν Ἐκκλησία καί τήν πίστη, οἱ χρονιάρες
μέρες ἦταν γιά τό σπίτι, γιά τήν οἰκογένεια. Οἱ παπποῦδες
μας δέν εἶχαν πάντα μεγάλα ἀρχοντόσπιτα γιατί τά καίγανε συχνά
οἱ κουρσάροι κι' οἱ κατακτητές τοῦ Νησιοῦ. Κι' ὅμως στίς μεγά-
λες σκολάδες, οἱ γιαγιάδες μας ἀναπιάνανε τά φτωχικά των,
τ' ἀσπρίζανε, τά θυμιατίζανε, ἀνάβανε τό καντήλι δίπλα στό κῶ-
νισμα καί τά κάνανε ζεστά καί χαρούμενα. Κι' οἱ παπποῦδες μας
βοσκοί καί ζευγολάτες σκολνοῦσαν ἀπό τά ζευγάρια, γυρίζανε
ἀπό τά χειμαδιά, σταματοῦσαν ἀπό τίς στρατείες των καί μα-
ζευτότανε στό σπίτι νά περάσουν τίς μεγάλες μέρες. Τά μαστο-
ρόπουλα πού μαθαίνανε τέχνες στίς πολιτεῖες καί τά λιγοστά
σκολιαρούδια πού πήγαιναν στά γράμματα, γυρίζαν καί κεῖνα
κι' ἀνταμώνανε στό σπίτι.

"Ἐλλειπαν ὅμως οἱ ξενητεμένοι . "Ἐλλειπαν οἱ ταξειδιά-
ρηδες, ἔλλειπαν οἱ ἐξῶριστοι τῶν κατακτητῶν, οἱ φυλακισμένοι,
οἱ βαρυποινῖτες.... Ἡ Κρήτη εἶναι ἓνα Νησί πού λίγο νά τό
διασκελίσωμε βρισκόμαστε σέ ξένους τόπους καί τά τραγούδια
μας εἶναι γεμάτα ἀπό καῦμό, καί πόνο γιά τήν παντέρημη ξε-
νητεία. Καί στίς χρονιάρες μέρες ἡ ξενητεία γέμιζε φαρμάκια
τούς ξενητεμένους καί θλίψη τά σπίτια τῆς Κρήτης.

Κόρη σιμώνουν οἱ γιορτές, σιμώνει καί τό Πάσχα
κι' ἄμε νά βρῆς τήν Παναγιά νά τήν παρακαλέσης
νά σιγανέψουν οἱ καιροί νά ταξιδέψουν πλοῖα
νάρθοῦν ἀπό τήν ξενητεία οὐλ' οἱ ξενητεμένοι
νάρθῃ καί σένα ὁ ἄντρας σου...

Ὅστούσο τά σπίτια σιμαζεῦανε τούς ἀνθρώπους των γύρω
ἀπό τό Πασχαλινό Τραπέζι καί κάνανε τήν οἰκογενειακή μυσταγω-
γία : Ὁ παπποῦς, ἡ γιαγιά, τό ἀντρόγυνο, τά ἐγγονάκια, δισέγ-
γονα πολλές φορές, κι' ὕστερα οἱ ἄλλοι : Οἱ συμπεθέροι, οἱ
κουνιάδοι, οἱ συντέκνοι, οἱ φαμέγοι, οἱ φίλοι κι' οἱ ἀδερφοχοτοί,
ὅλοι γύρω ἀπό τό τραπέζι τῆς γιορτῆς καί τῆς χαρᾶς. "Ετρωγαν
τό φαγητό μέ τή ἀρχοντιά τῶν Κρητικῶν ἐθίμων κι' ἔπιναν τό
κρασί μ' εὐχές καί ἐγκάρδιες συγκινήσεις: Χρόνια πολλά πατέρα.
Νά χαρῆτε τό στεφάνι σας παιδιά μου. Μέ τό καλό νάρθουνε κι'
οἱ ξενητεμένοι μας. Ὁ Θεός νά συχωρέση τῶν ἀποθαμένων μας...

Συχνά μαζί μέ τό κρασί πίνανε καί τά δάκρυα πού κυλοῦ-
σαν κρυφά ἀπό τά μάτια των γιά κείνους ποῦ λείπανε στόν κάτω
κόσμο καί στήν ξενητεία. Οἱ γεροντότεροι λέγανε στά τραπέζια
ἱστορίες γιά τά θαύματα τοῦ Χριστοῦ καί γιά τά βάσανα τῶν

χριστιανῶν κι' ἔκαναν ἔτσι τὴν θρησκευτικὴ καὶ ἔθνικὴ κατῆχηση σὲ παιδιὰ κι' ἐγγόνια κι' ἄλλοι φάλλανε τὸ τροπάρι τῆς ἡμέρας κι' ἀρχίζανε ἕνα παλιὸ ριζιτικὸ τραγοῦδι. Πανάρχαια ἱερά καὶ ζεστά ἀνθρώπινα αἰσθήματα ξυπνοῦσαν μέσα στὶς καρδιές, ἀγκάλιαζαν τὴ συντροφιά κι' ἔκαναν ἱερὴ μυσταγωγία τὴν οἰκογενειακὴ σύναξη. Τὸ σπίτι ἦταν ἀκόμη τὸ κέντρο τῆς γῆς, ἡ ἱερά ἐστία τῆς ζωῆς κι' ὁ ἄνθρωπος μποροῦσε νὰ χαρῆ σ' αὐτὸ καὶ νὰ γιορτάσῃ. Σήμερα γιορτάζομε τίς μεγάλες γιορτές στὸ δρόμο. Στὸ ταξειῖδι, στὰ ξενοδοχεῖα, στὶς κρουαζιέρες καὶ στὶς λέσχες." Ἐτσι γεμίζομε τὸν χρόνο μας μὲ κίνηση καὶ θόρυβο, μᾶς λείπει ὅμως ἡ βαθειὰ ἀγαλλίαση ποῦρχεται ἀπὸ τὴ θεία φεγγοβολὴ τῆς ψυχῆς μας.

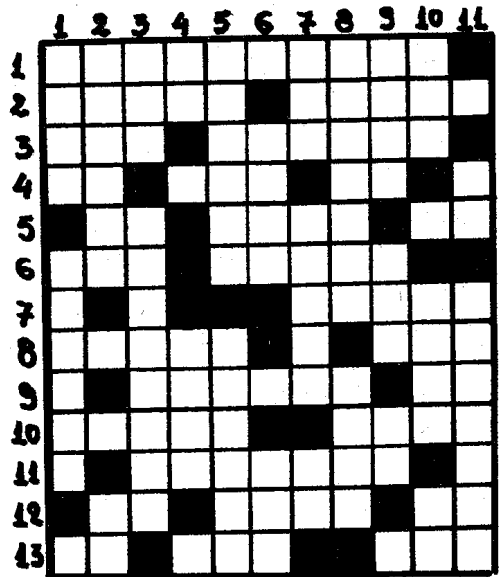
Χρονιᾶρες μέρες στὴν Κρήτη: Στὸ Κρητικὸ σπίτι. Οἱ φαι-λιές γεννοῦσαν πολλὰ παιδιὰ. "Ἐπαιρνε ὁ χάρος, ἔπαιρναν οἱ πόλεμοι κι' οἱ κουρσάροι, ἔπαιρν' ἡ ξενιτεία μὰ μένανε κι' ἄλλα καὶ γέμιζε τὸ σπίτι. Κι' οἱ καρδιές τὸ ἴδιο γεννοῦσαν πρωτόγονα, παρθενικά καὶ ζεστά ἱερά αἰσθήματα. Τὴ θεοσέβεια, τὴν ἀνθρωπιά, τὴ λευτεριά, τὴν ἀγάπη, τὸ φιλότιμο, τὴν ὑποχρέωση, τὴ ντροπή, τὴν τιμιότητα καὶ τὴ χουβαρντωσύνη. Καὶ τὰ αἰσθήματα αὐτὰ μένανε βαθειὰ φυλαγμένα σὰν ἱεροὶ θησαυροὶ στὶς καρδιές τῶν παππούδων μας.

Τὰ ψηλά βουνά, τὰ γκρεμνά καὶ τὰ φαράγγια τοῦ Νησιοῦ κἀνανε περήφανες κι' ἀγριωπές καμμιά φορὰ τίς φυσιογνωμίες τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἄντρες μιλοῦσαν λίγο κι' οἱ γυναῖκες σωπαίνανε. Κι' ὅμως οἱ καρδιές μαζεῦανε καὶ στερνιαζανε μέσα των τὰ ἱερά αἰσθήματα, κι' ὅταν ἐρχόταν οἱ στιγμές καὶ τὸ καλοῦσε ἡ ὥρα, ἀνοίγανε οἱ θεῖοι κρουνοὶ καὶ τρέχανε τὰ ρυάκια τῆς ψυχῆς. Γνωστικὲς κουβέντες, θερμοὶ χαιρετισμοί, ἐγκάρδια χαμόγελα, γλυκιές ματιές, τραγοῦδια καὶ μοιρολόγια, ποῦ κερνοῦσανε σὰ διάφανο ποτήρι τὰ μυστικὰ βάθη τῆς Κρητικῆς ψυχῆς. Καὶ μέσα στὸ ἱερό αὐτὸ ἄδυτο τῆς Κρητικῆς ψυχῆς φυλαγμένα πάν-τα ἡ αἰώνια εἰκόνα: Ὁ Θεὸς κι' ἡ σεμνότητα τῆς ζωῆς.

ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΜΑΣ

Ο ρ ι ζ ο ν τ ῖ ω ς

1. Παλαιά όνομαζόταν Σουλία
2. Τήν προσέχομε πολύ στά ζῶα-
..... σέ φυγή (ρῆμα άντιστρ.).
3. Άρχαία θεά - "Επειτα
4. "Ιταλική κατάφαση-Τοπικό -
"Αποτέλεσμα ποδοσφ. άγώνα.
5. Μόριο - Τό μικρό όνομα ξένου
ήθοποιου-Δικά σου (καθ.).
6. "Αρχαῖος εϋθυμος θεός -Νησί
φημισμένο για τό κρασί του.
7. Καί ἔτσι λέγεται τό τζάκι
(καθ.).
8. Αυτό τό ψάρι κάνει ὠραῖα σούπα
-Γάλλος φίλος.
9. Μάγευε μέ τή λύρα του -Μονάδα άντιστάσεως στή Φυσική.
10. "Υπάρχει στό αίμα -"Απαραίτητο σκεϋος νοικοκυρᾶς.
11. "Ενας άπό τούς "Αποστόλους.
12. Αίγύπτιος θεός - Κράτος τοϋ Περσικοϋ κόλπου-Μουσική Νότα.
13. "Ομοια φωνήεντα - Προδικάζει ἄριστη ποιότητα - Ποσοτικό

Φ.Β.

Κ α θ ἔ τ ω ς

1. "Ανδρικό όνομα - "Υπάρχει καί κόκκινος στήν Κρήτη
2. Εἶναι νησιτίσιμη - Γράμμα στό "Αλφάβητο
3. Καί ἔτσι λέγεται τό ἄλογο (άντίστρ)- Μᾶς κουράζει στό
περπάτημα.
4. Προτρέπει - Μερικές φορές δυστυχῶς τά ξεπερνᾶμε
5. Μικρό νησί Ν. τῆς Κρήτης - Φημισμένη πόλη στόν Ν. Χανίων
6. Δέν ἔχουν οἱ "Άγγελοι - "Εχει 60 λεπτά.
7. "Αναφέρεται στήν Π. Διαθήκη - "Οχι ἔμμεσα -Συνεχόμενα γράμματα
άντίστροφα.
8. Περιοχή τῆς "Ελλάδας-Πρέπει νά ἔχουν ὅλα τά μαγαζιά.
9. Εἶναι άπαραίτητο για τή ζωή-Εἰς τά - τό ἴδιο μέ τό 4α καθ.
10. Τό ἴδιο μέ τό 3α όριζ.-Τό χωριάτικο εἶναι πιό νόστιμο(άντίστρ)
-"Ομοια σύμφωνα.
11. Μισή μαμά - Γυναικεῖο όνομα